

La comunicació social a la Catalunya "tradicional"

- II.- La formació nacional: marc geogràfic, marc històric i relacions socials. L'element comunicatiu en el procés de constitució d'una consciència col·lectiva de comunitat diferenciada: l'estructura del poblament, l'església i les institucions, la llengua, l'art i la cultura, la tradició jurídica i els costums. La xarxa de circuits, nusos i microcosmos comunicatius; la barreja de funcions. Pactisme, "providencialisme monàrquic" i discurs ideològic-polític nacional.
- III.- Els factors comunicatius de l'expansió a la decadència. Evolució i crisi del discurs ideològic-polític dominant. Els conflictes socials del s. XV: simbologia i propaganda política. Les classes dominants i la dualitat administrativa. La impremta, el control social i el procés descatalanitzador. La resistència estructural i "política" dels circuits horitzontals. Les manifestacions de cultura popular en la Catalunya barroca. El forjament d'una mentalitat amb projecció global: l'arrel històrica d'alguns tòpics i les característiques bàsiques d'un nou discurs.

La comunicació social en el trànsit vers la societat de masses

- IV.- El marc històric després de la guerra de successió. La feblesa de la consciència de grup i de les formes d'oposició popular durant el s. XVIII. Redreçament econòmic, creixement demogràfic i migracions camp-ciutat. Vida urbana, alfabetització/castellanització; la pervivència del català com a llengua familiar i popular. Il·lustració i utilitarisme burgès: la voluntat d'hegemonia i de renovació social; l'escissió dels circuits. La vigència de la transmissió oral i la situació precària dels transports i vies de comunicació. Publicacions, públic i periodicitat. El "Diario de Barcelona" i el "Calaix de Sastre".
- V.- La influència de la rev. francesa i les guerres napoleòniques en la recuperació de la consciència particularista. La propaganda política. Liberalisme i carlisme. La introducció del socialisme utòpic i els orígens del moviment obrer. De "El Propagador de la Libertad" a la premsa liberal i romàntica. La societat catalana romàntica. Les societats obreres. La tasca cohesionadora de fadrísters i cabalers.
- VI.- Les transformacions socials del s. XIX: rev. industrial i rev. burgesa. El pairalisme. Els canvis en la forma de viure i comunicar-se: l'alteració de l'estructura i la jerarquia dels circuits. El protagonisme comunicatiu de les formes organitzatives i la producció com a eix vertebrador de la vida social. La trans

- X.- La dictadura franquista fins el Pla d'Estabilització. La destrucció de la societat civil catalana i l'organització de la vida col·lectiva des de l'Estat. Exili selectiu, dificultats d'establir una continuïtat cultural i autodidactisme; les bases de la "cultureta". El binomi repressió-resistència i els límits del seu abast social. L'intent de genocidi cultural. La cultura "oficial" i els grans mitjans de comunicació (legislació i censura) en el període. Un discurs: "Unidad de destino en lo universal". Una generació uniformitzada que interioritza la repressió i la por. Industrialització, immigració, suburbialisme i castellanització.
- XI.- Els anys seixanta; la irrupció de la lògica del consum: automòbil indústria discogràfica, TV, turisme, discoteca, moda... La "dècada prodigiosa" i els símptomes de redreçament de la societat civil catalana. La societat de masses i els mitjans de masses. Cap a la subversió dels valors ideològic-culturals globals d'arrel tradicional per la còpia mimètica de models exteriors. La publicitat com a vehicle. Una generació contra la dictadura i la crisi del vell aparell de poder. L'eufòria i l'unitarisme dels primers setanta fins la recomposició de l'Estat. El paper dels mitjans de comunicació després de la Llei Fraga.
- XII.- La transició: reorganització i ofensiva des de l'Estat. La política comunicativa del poder i la "dimització" de la transgressió i del marginal. La passivitat de l'espectador audiovisual. La institucionalització del patrimoni cultural. La qüestió nacional i un discurs de titelles; entre espanyolistes i carrinclons. Indígenes immigrants i xarnegos: la coexistència de comunitats sense projecte a Catalunya. Provincianisme/universalisme, Estatut, bilingüisme, diglòssia i mamuts. La burocratització dels mitjans de comunicació social i de les inassolides alternatives. L'assimilació de les noves tecnologies.
- Panorama actual de la comunicació social a Catalunya: contradiccions, problemes i perspectives. L'exercici de la professió i el bestiar homologat.

BIBLIOGRAFIA DE CONSULTA:

AMADES, Joan. Folklore de Catalunya I, II, III. Barcelona. Ed. Selecta, 1969.

Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura. (nº: 5 i 6). Dpt. Teoria de la Comunicació. CC.II. (U.A.B.)

l'Avenc. Revista d'Història. Barcelona.

BALCELLS, Albert. Història dels Països Catalans I, II, III. Barcelona. Edhasa, 1981.

- BENET, Josep. Catalunya sota el règim franquista. Barcelona. Ed. Blume, 1978.
- Col.lecció Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Barcelona. Fundació Enciclopèdia Catalana (en curs d'edició).
- Col.lecció Hª de Catalunya. Biografies Catalanes. (11 vols). Barcelona. Ed. Vicens Vives. 1980 (3ª edició).
- Col.lecció Conèixer Catalunya. (31 vols.). Barcelona. Dopesa.
- CUCURULL, Fèlix, Panoràmica del nacionalisme català. (6 vols). París Edicions Catalanes de París, 1975.
- FUSTER, Joan. Literatura Catalana Contemporània. Barcelona. Curial, 1972.
- FABREGAS, Xavier. Història del Teatre Català. Barcelona. Ed. Millà. 1978.
- GALI, Alexandre. Hª de les institucions i del mov. cultural a Catalunya. (1900-1936). Barcelona. Fundació A. Galí. (en curs d'ed.).
- MASSIP; MªA. i DUARTE, Carles. Síntesi d'Hª de la Llengua Catalana. Barcelona. La Magrana, 1981.
- PORTER-MOIX, Miquel. Història del cinema català (1895-1968). Barcelona. Tàber, 1969.
- RECOLONS, Lluís. La població de Catalunya. 1900-1970. Barcelona. Laia. 1974.
- SOLA, Lluís. Història dels diaris en català. Barcelona. Edhasa. 1978.
- TORRENT, J. i TESIS, R. Història de la premsa catalana. Barcelona Bruguera. 1966.
- UCELAY, Enric. La Catalunya Populista. Barcelona. La Magrana. 1982.
- VALLVERDÚ, Francesc. El fet lingüístic com a fet social. Barcelona. Ed. 62. 1973.
- VILA, Pau. Aspectes geogràfics de Catalunya. Barcelona. Curial, 1974.
- VILAR, Pierre. Catalunya dins l'Espanya moderna. Barcelona. Ed. 62. 1964.

- Al llarg del curs es proporcionen guies bibliogràfiques específiques per a cada capítol del programa, així com material documental fotocopiats de textos d'època, facsímils, etc...

AVALUACIONS:

Les avaluacions s'efectuaran, inicialment, a partir d'exàmens (tres parcials i/o final) i treball de curs. Uns i altre hauràn d'ajustar-se als terminis establerts a l'efecte en iniciar-se el curs, d'acord amb la resta de calendaris de les diverses assignatures.